

текаритъ въ тия публични градски библиотеки не сж такива по професия, а повечето пжти случайно заемали такава длъжностъ.

За подобриенето на градскитъ и селски читалища никое правителство не се е грижило, нито пъкъ е създаденъ нѣкакъвъ законъ до сега за тѣхъ. Нека отбележимъ това нехайство на нашитъ държавни управници, които като видѣха, че на нѣкои видни градски библиотеки книгитъ ще се продаватъ отъ приставитъ на публична проданъ, създадоха едно законоположение въ минатата редовна сесия на нар. събрание, че имотитъ и вещитъ на читалищата сж неотчуждаеми.

Индеферентността на правителството спрямо успѣшното развитие именно на ония институти, които би трѣбало винаги да занимаватъ неговитъ грижи, се отразява твърде зле; у населението се притѣпява всѣка проява на интересъ къмъ тѣхъ, а у създателитъ и уредницитъ имъ се убива всѣка охота къмъ по-нататъшенъ непризнатъ отъ обществото трудъ. Искане се непреклонна воля и неизчерпаема енергия за да се създадатъ, уредятъ и закрепятъ по нашитъ села, па и въ по-голѣмата частъ отъ нашитъ градове, публични библиотеки и читалища, за които не се интересува нито правителствена, нито обществена властъ, и спрямо които нашето население не проявява особени симпатии.

Голѣмиятъ брой читалища прекарватъ едно напълно замрѣло или полузамрѣло съществуване, а една малка частъ — главно въ голѣмитъ градове — сж могли да се сдобиятъ съ единъ що-годе самостоятеленъ животъ, благодарение ежегоднитъ субсидии на мѣстната градска община и постоянната комисиия. Липсата на стабилна и редовна материална издръжка е главната причина, гдето голѣмата частъ отъ нашитъ читалища не сж преуспѣли и не преуспѣватъ.

Отъ библиотечното дѣло, отъ успѣха и развоя на читалищата у насъ никой не се интересува. У насъ нѣма ония частни просвѣтителни дружества, както е на западъ, които да се грижатъ за създаване на народни библиотеки (читалища) и снабдяването имъ съ книги. Таково е напримѣръ „Обществото за разпространение на образование срѣдъ народа“ (Gesellschaft für Verbreitung von Volksbildung) въ Германия, което полага най-голѣми усилия за създаване на народни библиотеки и снабдяване читалнитъ имъ съ книги. Наредъ съ него въ Германия сжществуватъ и друго едно общество за етична култура (Deutsche gesellschaft für ertsche kultur), което се грижи за създаване, нареждане и издържане на публични читални и е успѣло да основе такива въ много нѣмски градове. Въ Франция имаме сжщото. Тамъ тѣй нареченото Франклиново общество (основано въ 1862 г.) е снабдило съ стотици хиляди томове градскитъ, селскитъ, училищнитъ и болнични библиотеки. Наредъ съ него работятъ въ сжщия духъ и други общества: „Лига за народното образование“, „Съюзъ на френската младежъ“, „Библиографическо общество“ и др. И това не сж дружества само на книга, съ устави, въ които сж написани красиви слова, а живи организми, които проявяватъ интензивна дейностъ. Нѣмското общество за разпространение образованието срѣдъ народа за периода отъ 1892—1902 г. — въ единъ периодъ отъ 10 години — е основало 2055 библиотеки и е снабдило съ 63,000 томове книги 2660 библиотеки, сжществувачи по-рано.

Всичкитъ тия др-ва черпятъ срѣдства за създаденитъ отъ тѣхъ библиотеки изключително отъ частни източници, волни пожертвувания и въ последнитъ години отъ общинитъ.

У насъ такива културно-просвѣтителни др-ва нѣма, или ако нѣгде има, то тѣ не се грижатъ ни най-малко за разпространението на книжнината срѣдъ народа, за основаване и подържане на читалищата, за снабдяване на сжще-